

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2006/2016
23.11.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Марине Говедарица и Слађане Накић-Момировић, чланова већа, у парници тужиоца АА, из ..., чији је пуномоћник Душко Цакић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Драган Богдановић, адвокат из ..., ради лишења родитељског права и заштите од насиља у породици по тужби и измене одлуке о уређењу начина виђања детета са оцем по противтужби, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 549/16 од 05.07.2016.године, у седници одржаној 23.11.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 549/16 од 05.07.2016.године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П2 723/12 од 22.01.2016. године, исправљеном решењем истог суда П2 723/12 од 02.03.2016. године, у првом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена - мајка малолетног ВВ, рођеног ... године, потпуно лиши родитељског права у односу на то дете. У другом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да самостално врши родитељско право у односу на малолетног ВВ. У трећем ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се према туженој изрекне мера заштите од насиља у породици, тако што би јој се забранио прилазак малолетном ВВ на удаљеност мању од 200 метара. У четвртном ставу изреке, одбијен је као неоснован предлог за одређивање привремене мере којом је тужилац тражио да му се дозволи самостално вршење родитељског права у односу на малолетног ВВ, до правноснажног окончања ове парнице, а да се утврди право тужене да са дететом контактира у контролисаним условима у просторијама Центра за социјални рад у ... у присуству стручног тима по динамици коју би одредио стручни тим. У петом ставу изреке,

усвојен је противтужбени захтев, па је одређен начин контактирања тужиоца са малолетним ВВ, у контролисаним условима у присуству стручног тима Центра за социјални рад у ..., по терминима, плану и програму стручног тима овог Центра, а у складу са тим је обавезана тужена да, довођењем детета, омогући његово присуство ради контакта са оцем, чиме је измењен начин контактирања установљен правноснажном пресудом Општинског суда у Великој Плани П 686/08 од 20.02.2009. године. У шестом ставу изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 85.125,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 549/16 од 05.07.2016.године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Великој Плани П2 723/12 од 22.01.2016.године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође нису учињене ни битне повреде одредаба парничног поступка, на које се указује у ревизији.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су живели у ванбрачној заједници. У овој заједници су добили дете - малолетног ВВ који се родио године. Ванбрачна заједница странака престала је 06.12.2008. године. Правноснажном пресудом Општинског суда у Великој Плани П. 686/08 од 20.02.2009. године, дете странака је поверено на старање мајци. Истом пресудом је отац, односно тужилац, обавезан да доприноси издржавању детета са 5.000,00 динара месечно почев од 08.12.2008. године па убудуће док за то буду постојали законски услови. Уређен је и начин виђања детета са оцем тако да, поред осталог, отац дете преузима од мајке или другог одраслог члана њеног домаћинства, код споменика у Међутим, тужилац и тужена никада нису разрешили међусобне партнерске односе, а после престанка ванбрачне заједнице, погоршали су се и односи између њихових фамилија, с тим да су сукоби најчешће настајали између тужиоца и брата тужене. Као последица тих сукоба вођени су прекршајни и кривични поступци. Тужена није редовно обезбеђивала контакт детета са оцем, па је тужилац покренуо извршни поступак за спровођење одлуке о одржавању личних односа са дететом, а у овом поступку је тужена и новчано кажњавана. Услед конфликтних ситуација које су постојале између странака, а у најбољем интересу малолетног детета, Центар за социјални рад је направио план по коме би се реализовало виђање детета са оцем. У току 2009. године је на основу овог плана

реализовано виђање детета са оцем. Међутим, током 2010. године дете је одбијало да са оцем остане насамо, а у току 2011. године тужилац је оптужио тужену и за насиље према малолетном детету. Центар за социјални рад у ... је потом испитивао да ли постоји насиље у породици и није утврдио да има трагова насиља у породици, односно од стране тужене према малолетном детету странака. Вештачењем од стране Института за ментално здравље утврђено је да мајка има потребне родитељске капацитете да препозна основне потребе детета. Међутим, није способна да се дистанцира од партнерских конфликта и ове конфликте рефлектује на дете. Стога се код детета ствара одбојност према оцу и све то доприноси схватању детета да је за њега и мајку најбоље решење одсуство комуникације са оцем. Малолетни В је дружељубиво дете и одличан ученик ... разреда. Међутим, не жели да одлази код оца, нити да уопште контактира са оцем зато што отац не плаћа издржавање за њега, а В, како каже, не жели ништа да му опрости. Оца среће само повремено и то када са мајком изађе у град. Такође има негативан однос и у односу на чланове очеве породице - првенствено у односу на бабу по оцу, коју не жели да виђа због њеног лажног сведочења у наведеним поступцима. У писменој изјави од 12.08.2014. године, датој у Полицијској станици у ..., навео је да према оцу не осећа љубав, већ страх. Центар за социјални рад у ... је покушавао да одреди корективни надзор и оба родитеља је упозорио на пропусте у њиховом поступању имајући у виду садржину родитељског права. Мишљење је Центра за социјални рад у ... да нема разлога за измену одлуке о поверавању детета на старање мајци.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да није основан тужбени захтев за потпуно лишење родитељског права тужене као мајке у односу на заједничко дете странака, те поверавање детета на самостално вршење родитељског права оцу, као ни тужбени захтев којим је тужилац тражио да се према туженој изрекне мера заштите од насиља у породици, тако што би јој се забранио прилазак малолетном детету на удаљеност мању од 200 метара, а да је основан противтужбени захтев за измену начина одржавања личних односа тужиоца као оца и малолетног детета на начин како је то учињено у првостепеној пресуди.

Одредбом члана 197. став 1. Породичног закона, прописано је да насиље у породици, у смислу овог закона, јесте понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице. Како у конкретном случају није утврђено постојање насиља тужене према детету странака, одлука нижестепених судова о овом тужбеном захтеву је правилна, из разлога наведених у побијаној и првостепеној пресуди. Пошто је утврђено да нема насиља, нити услова за примену члана 81. Породичног закона, правилна је одлука о тужбеном захтеву за потпуно лишење родитељског права тужене као мајке у односу на дете странака.

Одредбе члана 77. Породичног закона прописују услове за самостално вршење родитељског права. Одредбом члана 77. став 3. наведеног закона, прописано је да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Одредбом члана 270. Породичног закона, прописано је, да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Одредбом члана 272. став 2. истог закона, прописано је да, ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељом, доноси суд.

У смислу одредбе члана 266. став 1. Породичног закона, и по налажењу Врховног касационог суда, најбољи интерес детета је да и даље буде поверено на самостално вршење родитељског права мајци, имајући у виду укупно утврђено чињенично стање, мишљење специјализованог института који је обавио вештачење и извештај надлежног центра за социјални рад, односно органа старатељства. Побijана пресуда донета је у складу са напред наведеним одредбама Породичног закона, као и члана 3. став 1. Конвенције о правима детета.

Одредбе члана 61. Породичног закона, уређују личне односе детета са родитељем са којим не живи. Одредбом става 1. истог члана, прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Одредбом става 2. овог члана, прописано је да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета. Начин одржавања личних односа је уређен у складу са реалним могућностима, а при том је цењен и извештај органа старатељства. Наводи који се односе на погрешну примену члана 61. Породичног закона, односно којима се указује на недостатке у начину на који је уређено како ће се одржавати лични односа детета и оца, већ су истицани у току поступка, а судови су их, имајући у виду стручна мишљења, правилно оценили као неосноване, дајући за то оцену коју у свему прихвата и Врховни касациони суд.

Суд је ценио наводе ревизије, па је нашао да су исти неосновани. Врховни касациони суд сматра да је материјално право правилно примењено, те да

су супротни ревизијски наводи неосновани. Према околностима конкретног случаја, најбољи интерес детета је поуздано утврђен у спроведеном судском поступку, сагласно Породичном закону. Остали наводи ревизије представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку, донета је одлука као у изреци.

**Председник већа-судија
Миломир Николић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић